

Корупція в Україні 2022: розуміння, сприйняття, поширеність

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

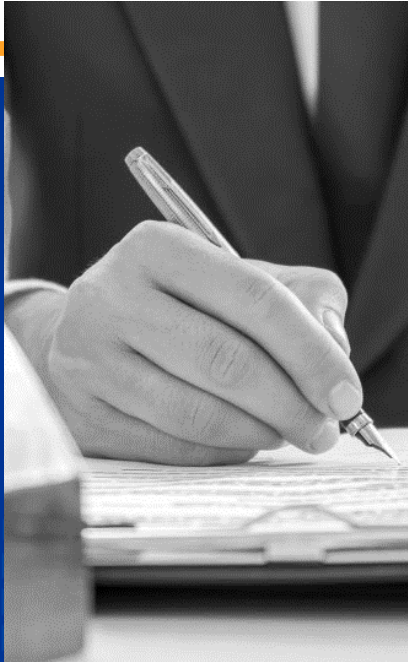
EUACI EUROPEAN UNION
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE

Програма фінансується Європейським Союзом та співфінансується і впроваджується Міністерством закордонних справ Данії

**MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK**

Ця презентація була підготовлена Info Sapiens за фінансової підтримки Антикорупційної Ініціативи Європейського Союзу в Україні (EUACI). EUACI фінансується ЄС і співфінансується та впроваджується Міністерством закордонних справ Данії. Погляди, висновки та рекомендації, представлені в публікації, належать авторам і можуть не збігатися з офіційною позицією Європейського Союзу або EUACI

Методологія і завдання дослідження

Показники сприйняття корупції

Корупційний досвід за сферами

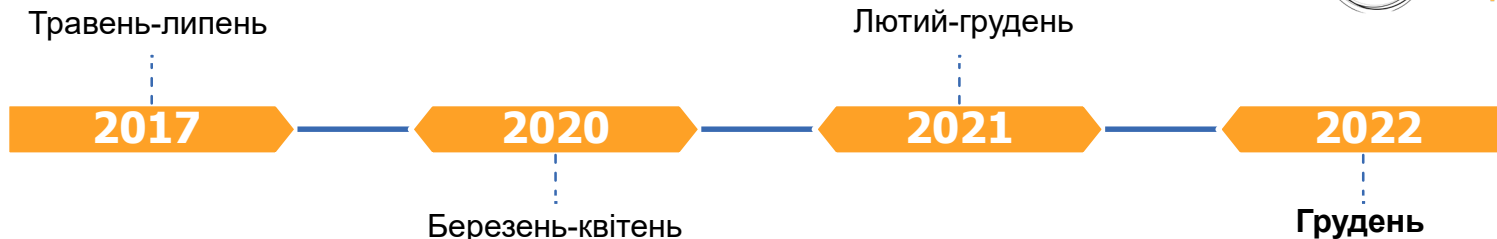
Інтегральні показники

Висновки

МЕТОДОЛОГІЯ І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

ДВА КОМПОНЕНТИ ДОСЛІДЖЕННЯ У КОЖНІЙ ХВИЛІ

	Опитування населення	Опитування підприємств
Специфікація кожного компоненту дослідження	Національне репрезентативне опитування	Національне репрезентативне опитування
	Особисті інтерв'ю	Телефонні інтерв'ю
	2022 рік: 2646 інтерв'ю *	2022 рік: 1203 інтерв'ю **
	2021 рік: 2636 інтерв'ю	2021 рік: 1224 інтерв'ю
	2020 рік: 2516 інтерв'ю	2020 рік: 1093 інтерв'ю
	2017 рік: 2585 інтерв'ю	2017 рік: 1005 інтерв'ю
	<i>* Максимальна похибка ±2 в.п.</i>	<i>** Максимальна похибка ±3 в.п.</i>

Мета – комплексна оцінка корупційної ситуації в Україні у 2022 році

Завдання:

- ✓ оцінка державної антикорупційної діяльності в Україні
- ✓ оцінка розуміння та сприйняття корупції
- ✓ визначення корупційного досвіду населення та бізнесу
- ✓ оцінка рівня поширеності корупційних практик у таких сферах

Опитування населення

Державна та комунальна медицина (медичні послуги)
Послуги закладів вищої освіти

Послуги закладів освіти (початкова та середня освіта)
Послуги закладів освіти (комунальні дитячі садки)

Діяльність сервісних центрів МВС
Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП)

Надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування (крім ЦНАП та сервісних центрів МВС)

Гуманітарна допомога

Опитування підприємств

Діяльність податкових органів

Контроль і нагляд за господарською діяльністю

Митниця

Судова система (у т.ч., виконання судових рішень)

Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення (крім послуг, пов'язаних з поточними розрахунками)

Будівництво та земельні відносини

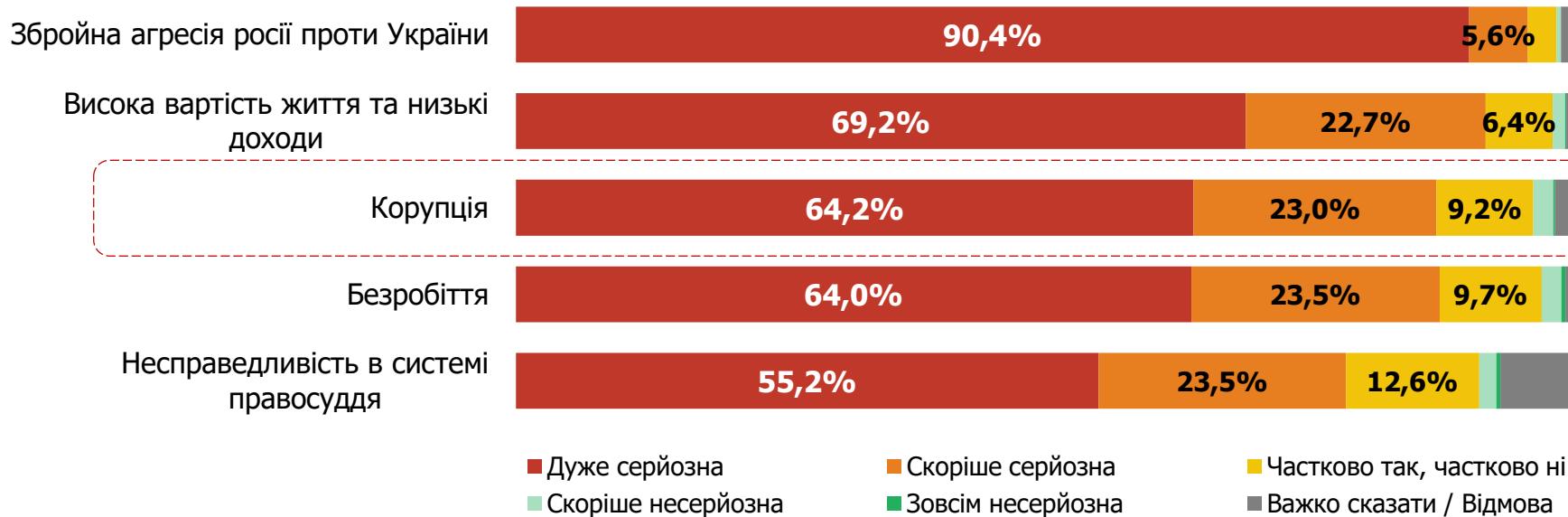
Діяльність правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування

ПОКАЗНИКИ СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

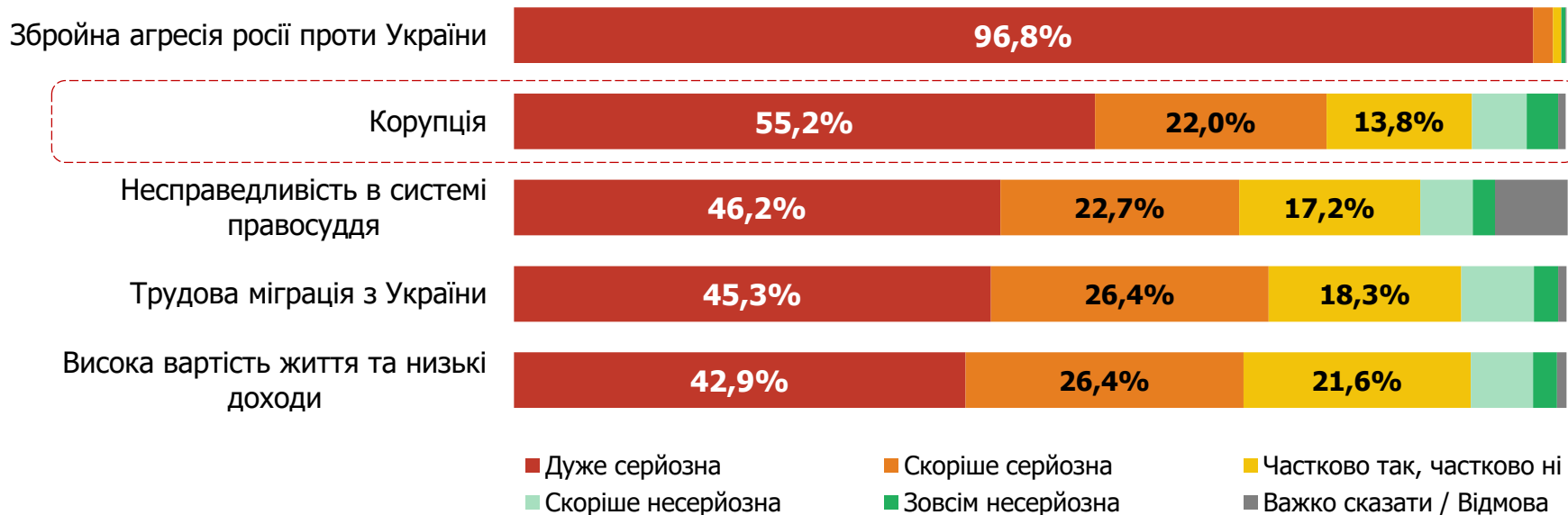

Сприйняття основних проблем України — ТОП-5 (2022)

Питання: «Як Ви вважаєте, наскільки серйозними є вище перераховані проблеми для України?»

Сприйняття основних проблем України — ТОП-5 (2022)

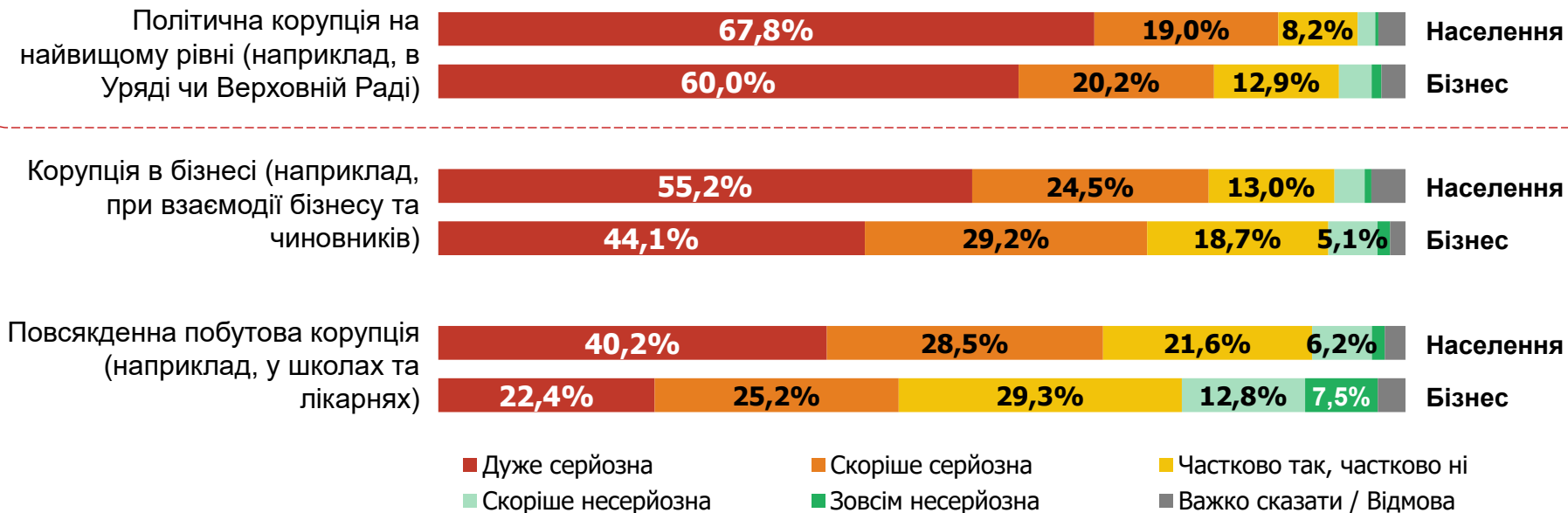
Питання: «Як Ви вважаєте, наскільки серйозними є вище перераховані проблеми для України?»

Як населення, так і підприємці вважають політичну корупцію найбільш серйозним типом корупції

Серйозність різних типів корупції в Україні за оцінками населення та бізнесу

Питання: «Наскільки серйозною проблемою для України Ви вважаєте такі типи корупції?»

Найкорумпованіші сфери на думку населення та бізнесу

Індекс сприйняття поширеності корупції за оцінками:

(середнє за 5-бальною шкалою, де 1 означає, що корупція відсутня, а 5 – дуже поширена)

Населення

Підприємства

Питання: «На Вашу думку, наскільки корупція поширена в таких сферах?»

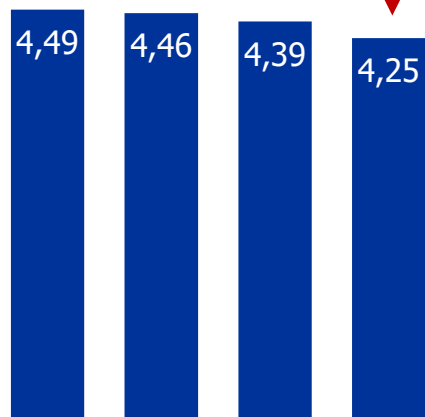
Загальний індекс сприйняття корупції порівняно з 2017 роком дещо зменшився

Індекс сприйняття поширеності корупції загалом за оцінками:

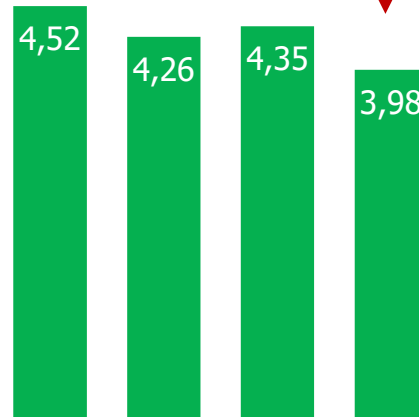
(середнє за 5-бальною шкалою, де 1 означає, що корупція відсутня, а 5 – дуже поширена)

Населення

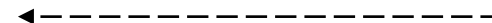
2017 2020 2021 2022

Підприємства

2017 2020 2021 2022

При цьому індекс сприйняття поширеності корупції **в тій сфері, де працюють опитані підприємці**, становить **2,17 бала**

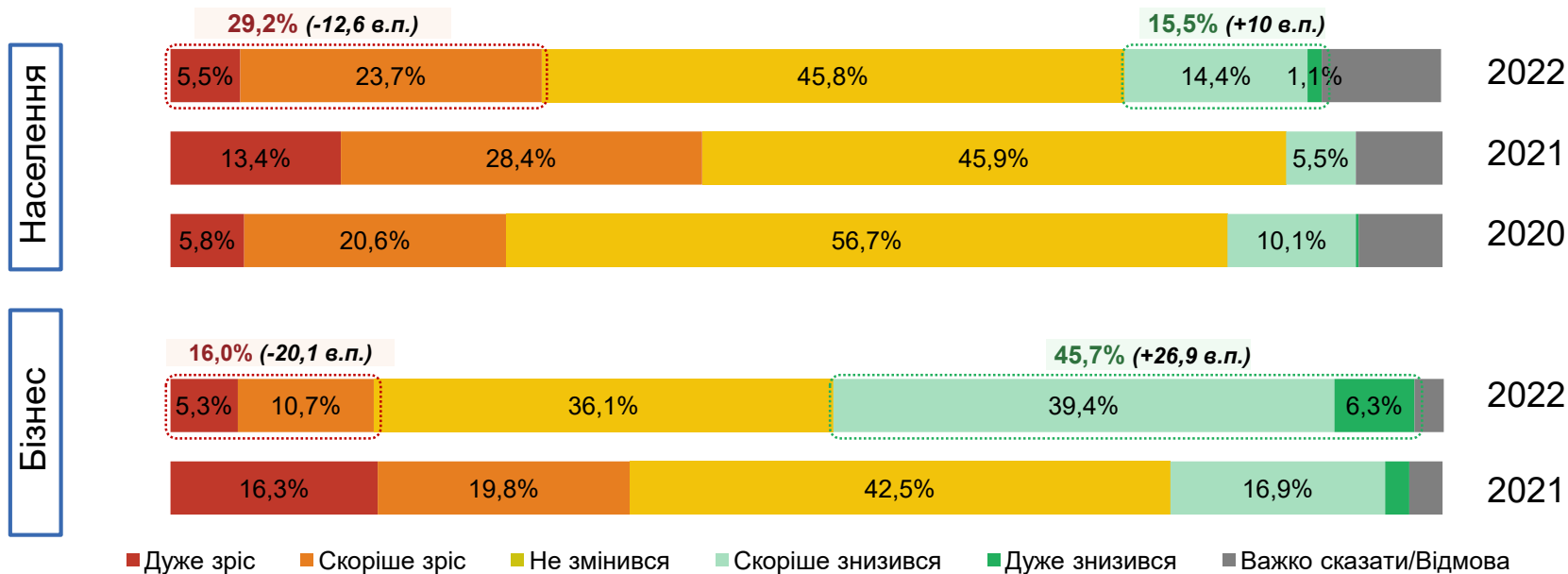

Питання: «На Вашу думку, наскільки корупція поширена в Україні загалом?»

Представники бізнесу оцінюють зміну рівня корупції позитивніше, ніж населення

Оцінка зміни у рівні корупції в Україні за останні 12 місяців серед населення та бізнесу

Питання: «На Вашу думку, як змінився рівень корупції в Україні за останні 12 місяців?»

ОЦІНКА АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

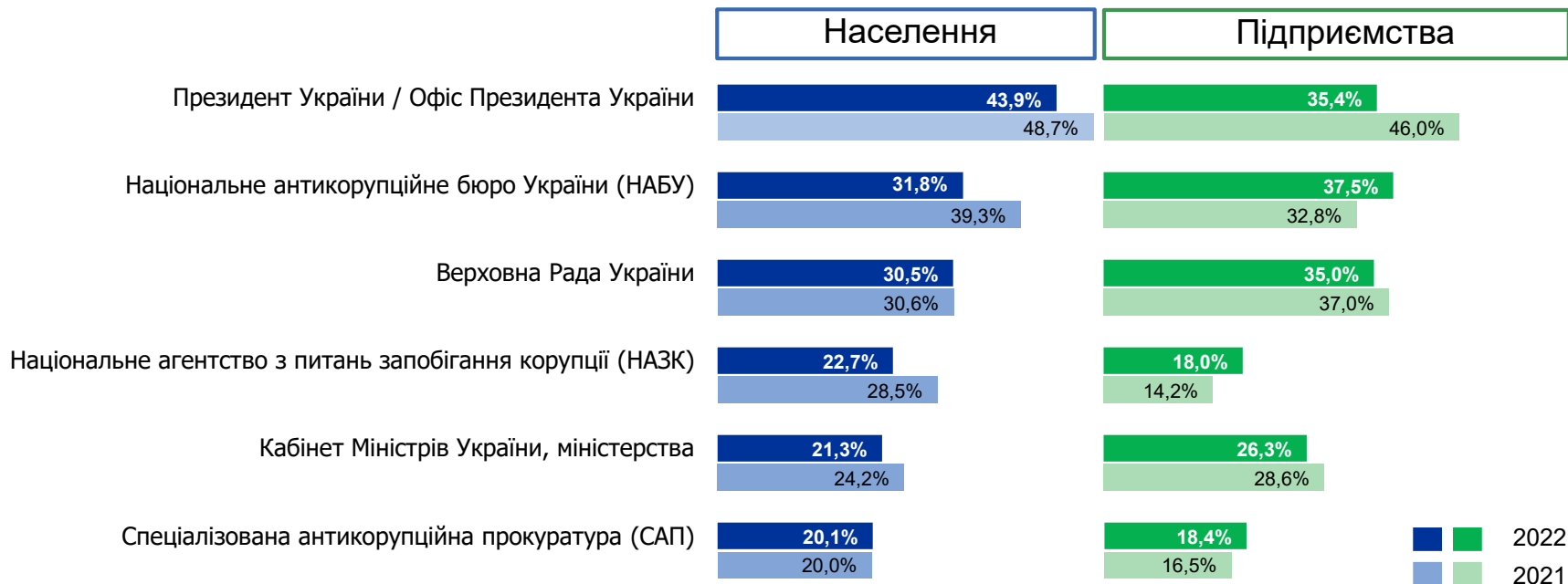

Відповідальними за подолання корупції вважаються центральні органи влади поряд із спеціалізованими інституціями

Хто є відповідальним за подолання корупції в Україні за оцінками:

Питання: «На Вашу думку, хто відповідальний за подолання корупції в Україні?»

Населення: різко зросли оцінки ефективності антикорупційної діяльності

Оцінка населенням ефективності діяльності державних органів у сфері протидії корупції
(середнє за 5-бальною шкалою, де 1 означає, що протидія корупції зовсім неефективна, а 5 – дуже ефективна)

Питання: «На Вашу думку, наскільки ефективна (результативна) антикорупційна діяльність таких державних органів?»

Бізнес: оцінки також зросли. Серед антикорупційних органів найвище оцінює діяльність НАБУ та САП

Оцінка підприємствами ефективності діяльності державних органів у сфері протидії корупції (середнє за 5-бальною шкалою, де 1 означає, що протидія корупції зовсім неефективна, а 5 – дуже ефективна)

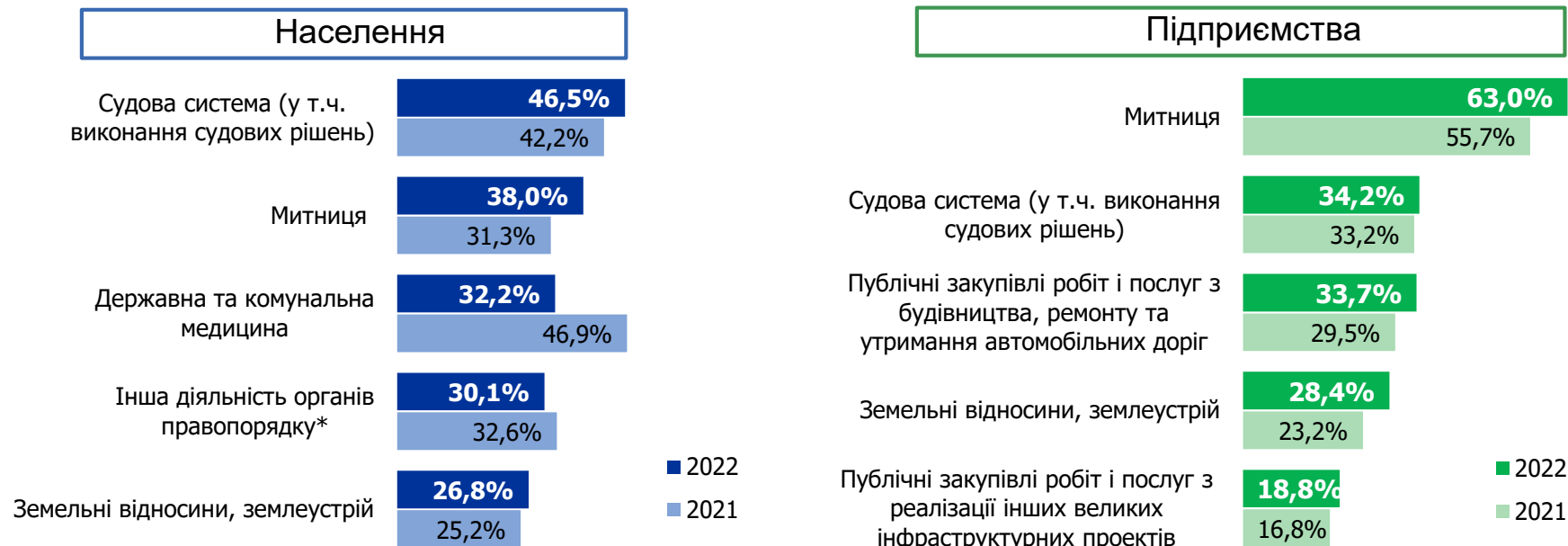
Питання: «На Вашу думку, наскільки ефективна (результативна) антикорупційна діяльність таких державних органів?»

Для населення найбільш пріоритетним є очищення від корупції судової системи, для підприємців – митниці

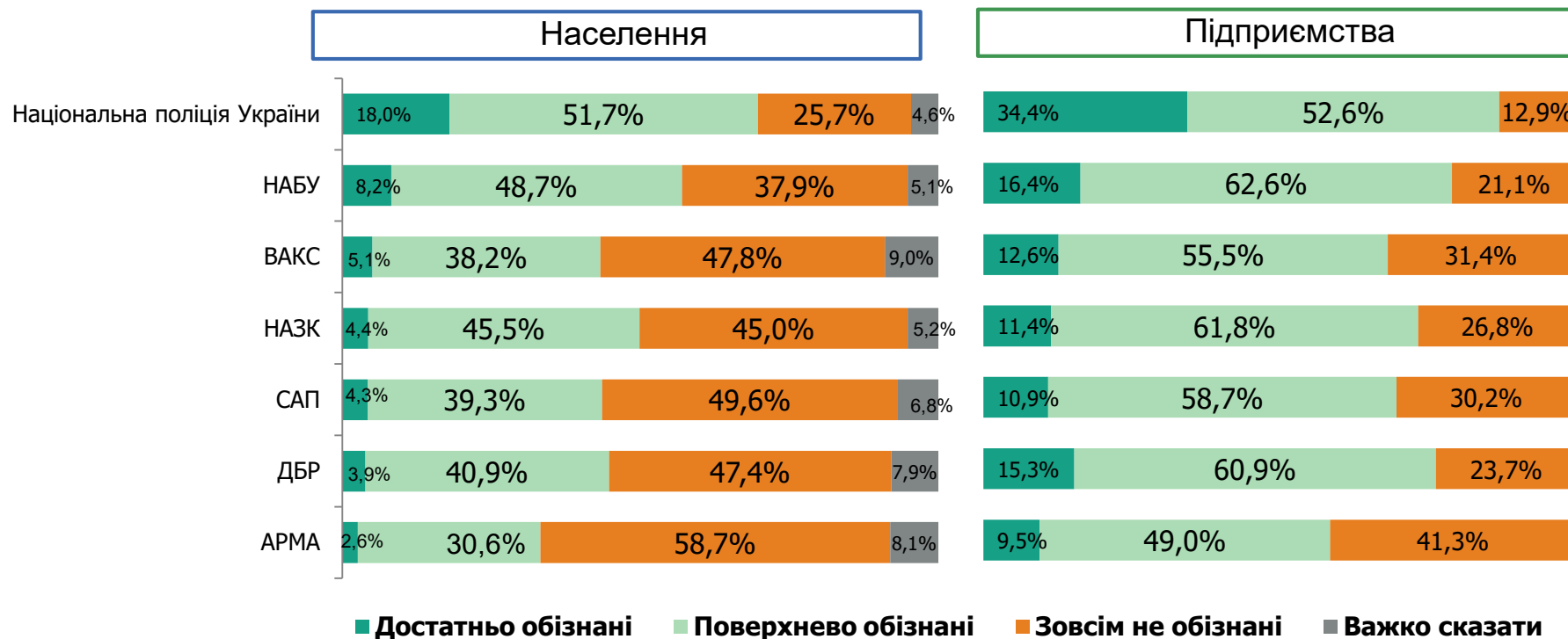
ТОП-5 пріоритетних сфер боротьби з корупцією за оцінками:

Питання: «У яких сферах, на Ваш погляд, необхідно в першу чергу боротись з корупцією?»

*Інша діяльність правоохоронних органів (Національна поліція, СБУ, прокуратура) із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім діяльності патрульної поліції, сервісних центрів МВС)

Обізнаність щодо діяльності антикорупційних органів: бізнес обізнаний краще

Питання: «Наскільки Ви вважаєте себе обізнаним обізнаною щодо діяльності таких державних органів (установ)?»

Обізнаність про повноваження НАЗК

Правильні відповіді щонайменше на 5 із 8 питань дали
11,6% населення і 26,5% підприємств

Питання: «На Ваш погляд, чи реалізує Національне агентство з питань запобігання корупції такі повноваження?»

КОРУПЦІЙНИЙ ДОСВІД ЗА СФЕРАМИ

Підхід 1

Прямий спосіб (самооцінка) визначення респондентами наявності у них корупційного досвіду (загальне питання «*Чи стикалися Ви з корупцією останні 12 місяців ...*»)

Найбільш стійкий до порівняння в різних хвилях досліджень показник, застосовується як один з індикаторів ефективності державної антикорупційної політики

Підхід 2

Самооцінка респондентами наявності у них корупційного досвіду **при взаємодії/ контактах з певною сферою** (відповіді на пряме питання)

Може використовуватись для порівняння в різних хвилях досліджень (в рамках кожної сфери)

Підхід 3

Визначення ступеня **поширеності корупційних практик** у сферах за результатами підтвердження факту **перебування респондентів** у певних контактних **ситуаціях**, що містять ознаки **корупції**

Інтегральний показник (частка респондентів, які перебували в корупційних ситуаціях*) залежить від переліку запропонованих до оцінки корупційних практик

* Інтегральний показник перебування в корупційних ситуаціях розраховується, як частка опитаних, які обрали будь-яку відповідь, окрім «Такої ситуації не було» (варіанти «Інше» або «Відмова від відповіді» ми вважаємо соціально прийнятними заміниками відповідей про участь у корупційній ситуації)

КОРУПЦІЙНИЙ ДОСВІД НАСЕЛЕННЯ

Населення: досвід взаємодії зі сферами та корупційний досвід

Досвід взаємодії

Питання по кожній сфері:

(1) «Чи доводилося Вам або членам Вашої родини протягом останніх 12 місяців звертатись до ... (за послугами...)?» / «Чи доводилося Вам або членам Вашої родини протягом останніх 12 місяців зустрічатись (контактувати) з представниками ... (з питань...)?» / «Чи Ви або члени Вашої родини навчаєтесь зараз або навчалися протягом останніх 12 місяців у ...» . (2) «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні до ... (за послугами з...) / при зустрічі (контакті) з ... / у закладах... протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо»

Населення: досвід взаємодії зі сферами та корупційний досвід

Від тих, хто стикався із сферою

Сфери діяльності	Корупційний досвід за самооцінкою	Ініціатори відвідувачі	Ініціатори посадовці	Стикалися із сферою
Діяльність правоохоронних органів (патрульна поліція, Національна поліція, СБУ, прокуратура)	↓ 32,7% (-17,4 в.п.)	↓6,3%	↓24,6%	↑6,8%
Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення	28,7% (-0,1 в.п.)	14,8%	27,6%	↓11,7%
Діяльність сервісних центрів МВС	↓ 26,7% (-11,1 в.п.)	18,0%	20,5%	7,8%
Послуги закладів вищої освіти	↓ 25,7% (-12,7 в.п.)	11,6%	↓26,2%	11,9%
Державна та комунальна медицина (медичні послуги)	↓ 24,9% (-14,5 в.п.)	↓11,4%	↓23,0%	↓51,0%
Будівництво та земельні відносини	↓ 23,9% (-21,4 в.п.)	8,6%	↓27,0%	3,5%
Послуги закладів освіти (комунальні дитячі садки)	↓ 15,5% (-17,8 в.п.)	9,2%	15,3%	↓8,3%
Послуги закладів освіти (початкова та середня освіта)	↓ 13,0% (-20,5 в.п.)	12,0%	↓8,4%	21,4%
Гуманітарна допомога	11,7% (Н.Д.)	5,0%	8,9%	16,7%
Надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування (крім ЦНАП та сервісних центрів МВС)	↓ 9,9% (-8,1 в.п.)	7,4%	↓11,0%	↑8,5%
Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП)	↓ 6,2% (-5,2 в.п.)	6,8%	↓6,1%	↑22,8%

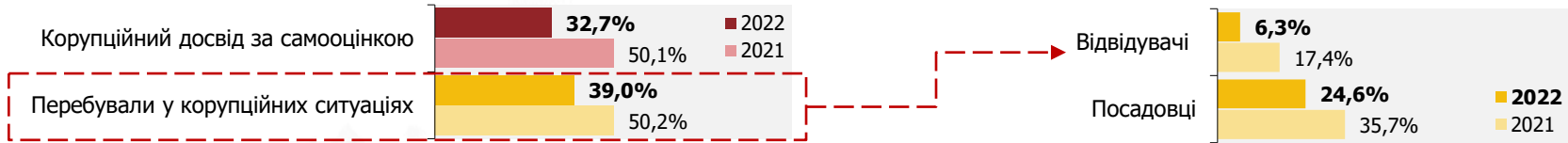

Корупційний досвід

Діяльність правоохоронних органів

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі правоохоронцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

для уникнення/зменшення відповідальності за порушення Правил дорожнього руху

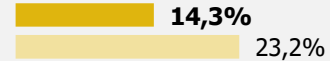
під час перевірки патрульною поліцією на стаціонарних постах документів

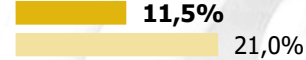
для уникнення відповідальності під час перевірки поліцією документів, які посвідчують особу, або надають право перебувати в громадських місцях, а також під час особистого поверхневого огляду

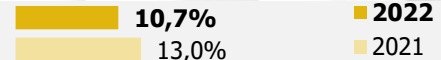
для уникнення/ зменшення відповідальності за адміністративне правопорушення, скоєне Вами чи Вашими близькими (крім правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху)

за проведення (сприяння в проведенні) швидкого та об'єктивного розслідування правопорушення, жертвою якого є/були Ви чи Ваші близькі, за відшукування та повернення викраденого майна

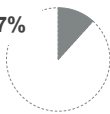
для уникнення/ зменшення відповідальності за злочин, скоєний Вами чи Вашими близькими

для пом'якшення обмежень, пов'язаних з досудовим розслідуванням злочину, скоєного Вами чи Вашими близькими

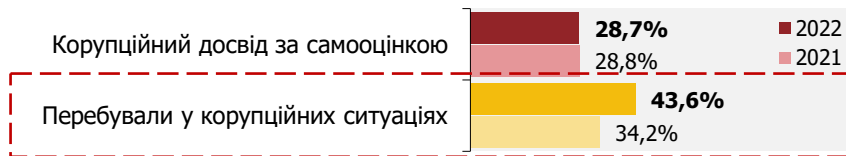
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 179): «Чи стикалися Ви з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками правоохоронних органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації під час зустрічі (контакту) з представниками правоохоронних органів або взаємодії з їх представниками?»

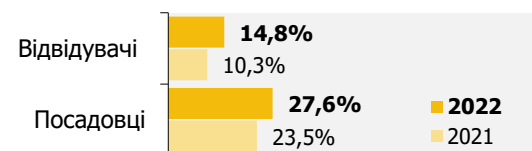
Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення

Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

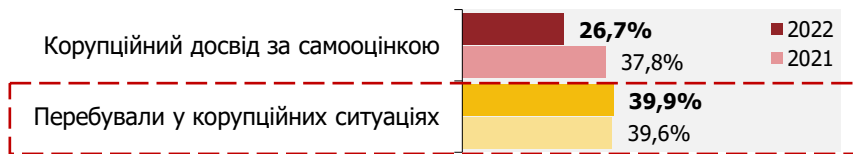
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 309): «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні до підприємств за послугами з підключення та обслуговування систем електро- газо-, водопостачання та водовідведення протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації під час звернення до таких підприємств?»

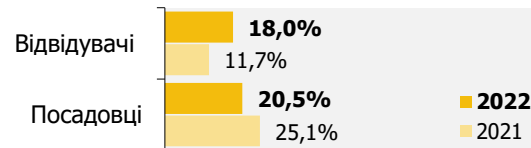
Діяльність сервісних центрів МВС

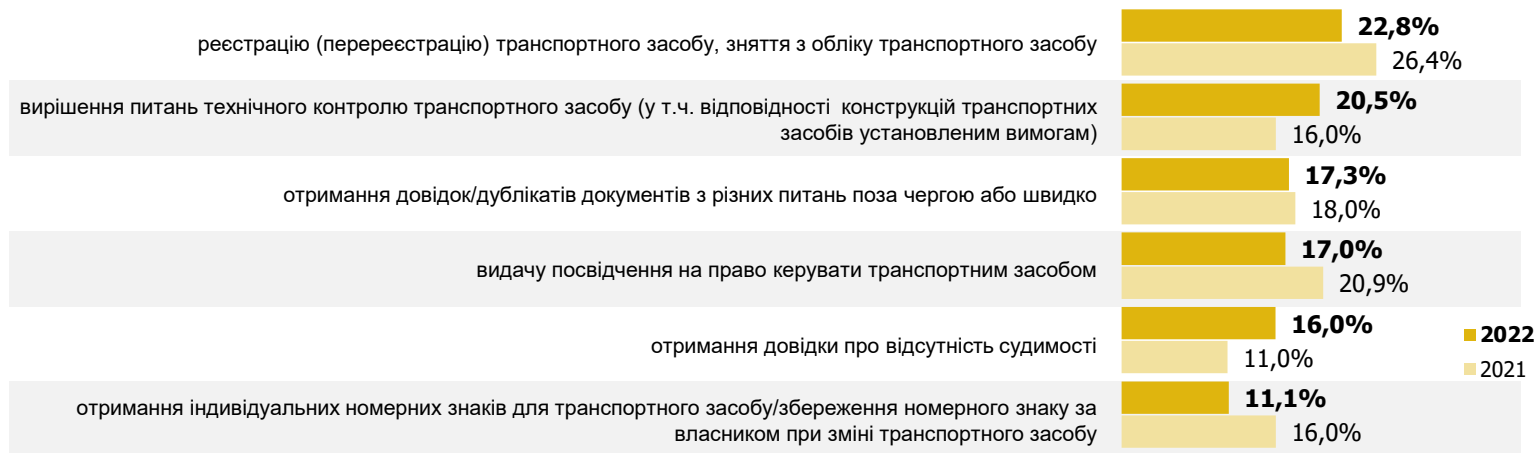
Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

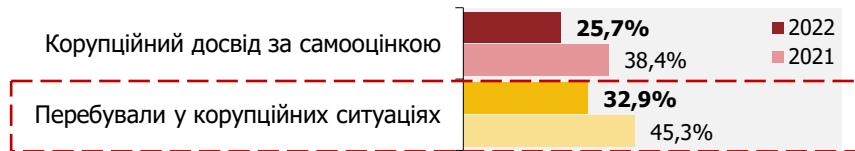
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 207): «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні до сервісних центрів МВС протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації під час звернення до сервісних центрів МВС (колишні МРЕВ)?»

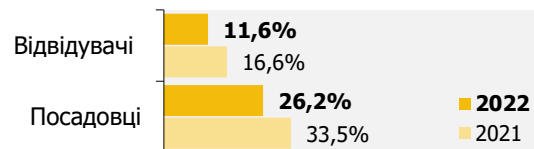
Послуги закладів вищої освіти

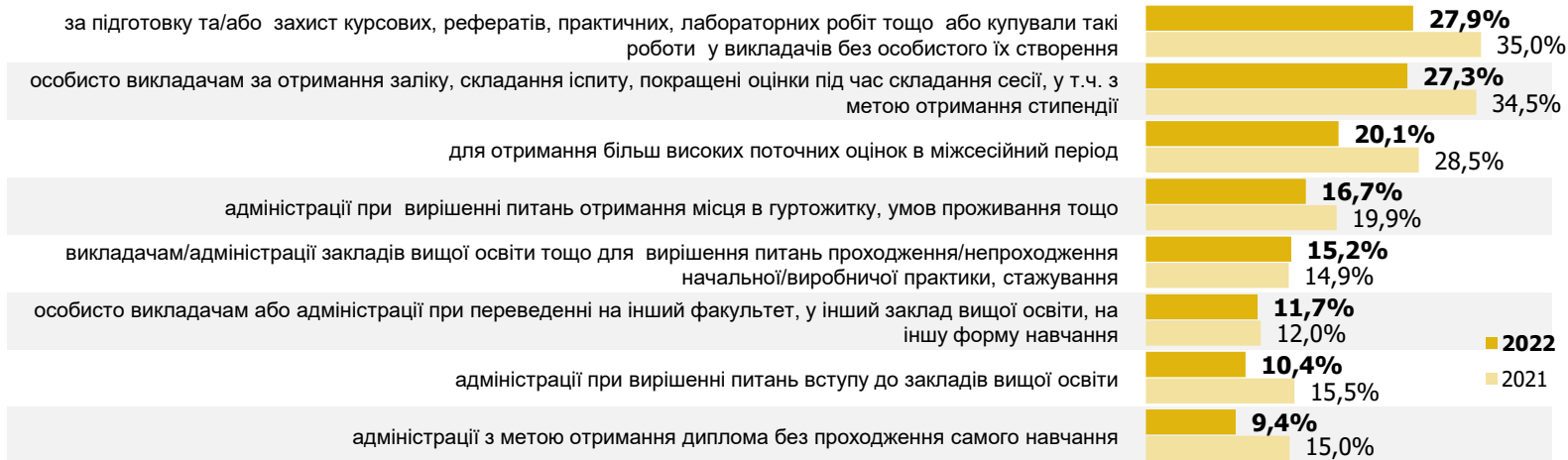
Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі (грошові кошти або подарунки) або надавали послуги...

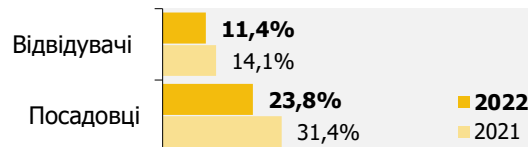
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 315): «Чи стикалися Ви з корупцією у закладах вищої освіти протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації у зв'язку з навчанням у цих закладах?»

Корупційний досвід

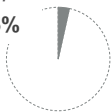
Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі працівнику медичного закладу (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги...

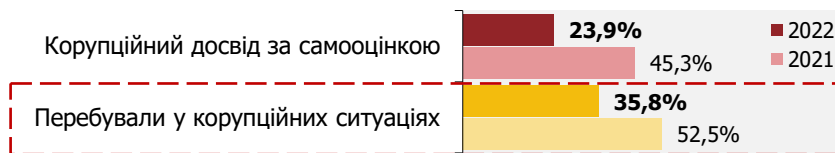
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 1349): «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні до державних/комунальних закладів охорони здоров'я (при отриманні медичних послуг) протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації у зв'язку з одержанням медичних послуг?»

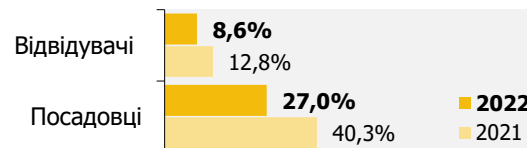
Будівництво та земельні відносини

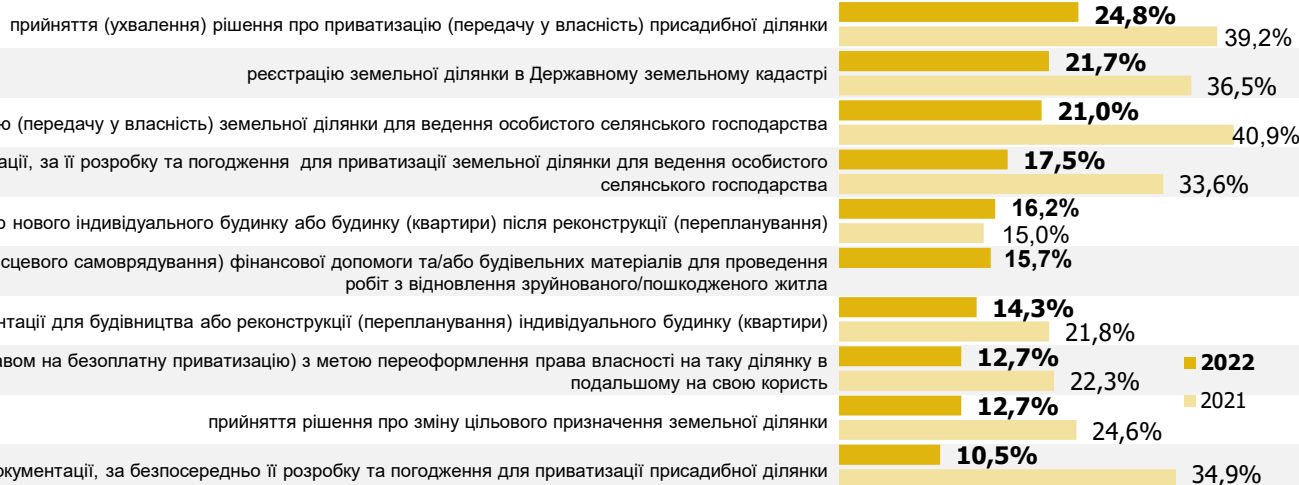
Корупційний досвід

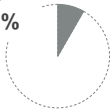
Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 92): «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні за послугами у сфері будівництва та земельних відносин протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації під час звернення за послугами у сфері будівництва та земельних відносин?»

Комунальні дитячі садки

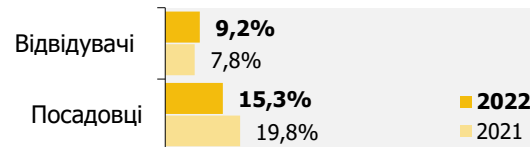

Корупційний досвід

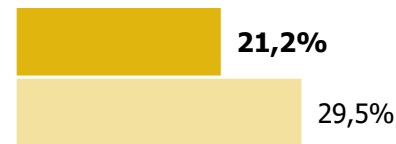

Ситуації...

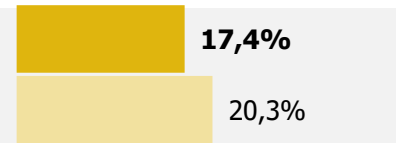
Ініціатори корупційних ситуацій

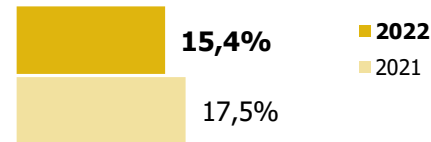
Робили неофіційні платежі або надавали послуги за включення в чергу до дитячого садка або вирішення інших важливих питань, пов'язаних із зарахуванням дитини до дитячого садка

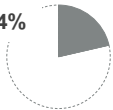
Робили неофіційні платежі або надавали послуги при вирішенні питань умов перебування дитини в дитячому садку

Робили неофіційні платежі або надавали послуги вихователям групи для кращого ставлення до Вашої дитини

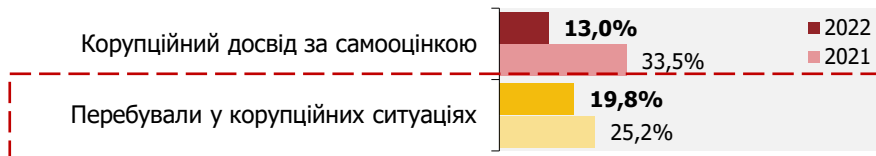
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 219): «Чи стикалися Ви з корупцією у дитячих садках протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації у зв'язку із навчанням в цих установах?»

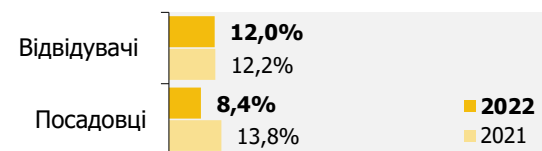
Початкова та середня освіта

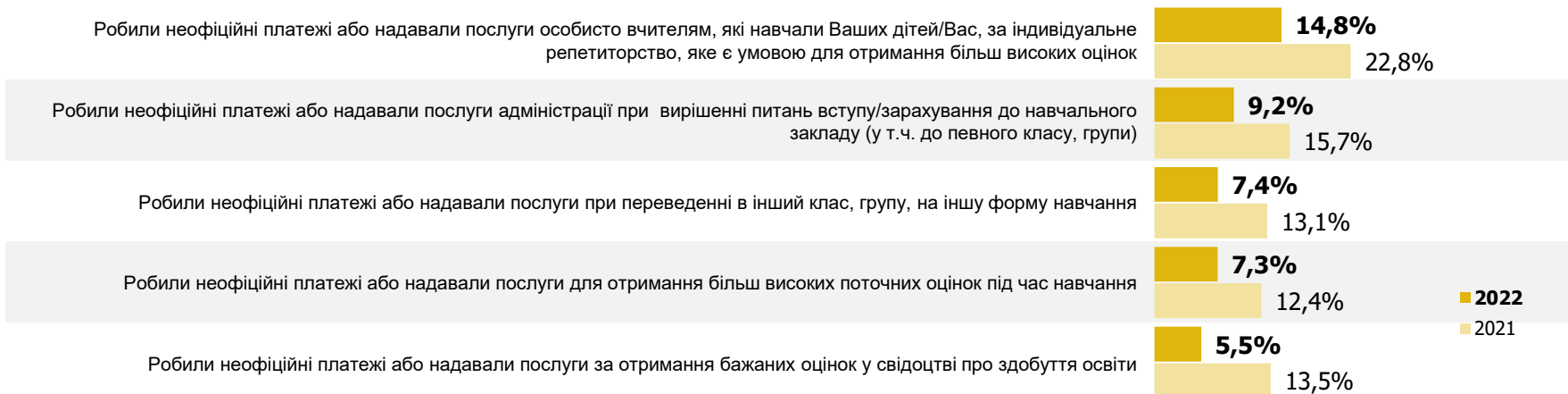
Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

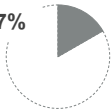

Ситуації...

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 566): «Чи стикалися Ви з корупцією у закладах загальної середньої освіти протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації у зв'язку із навчанням в цих установах?»

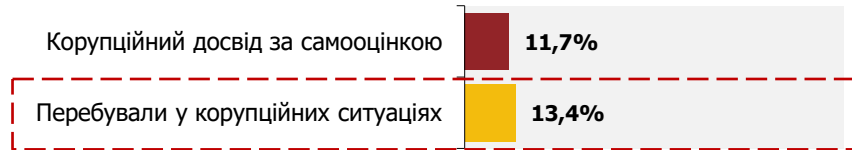

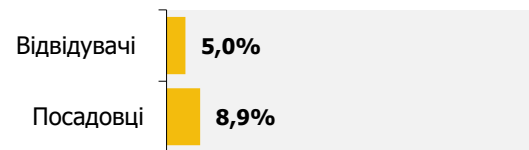
Гуманітарна допомога (1/2)

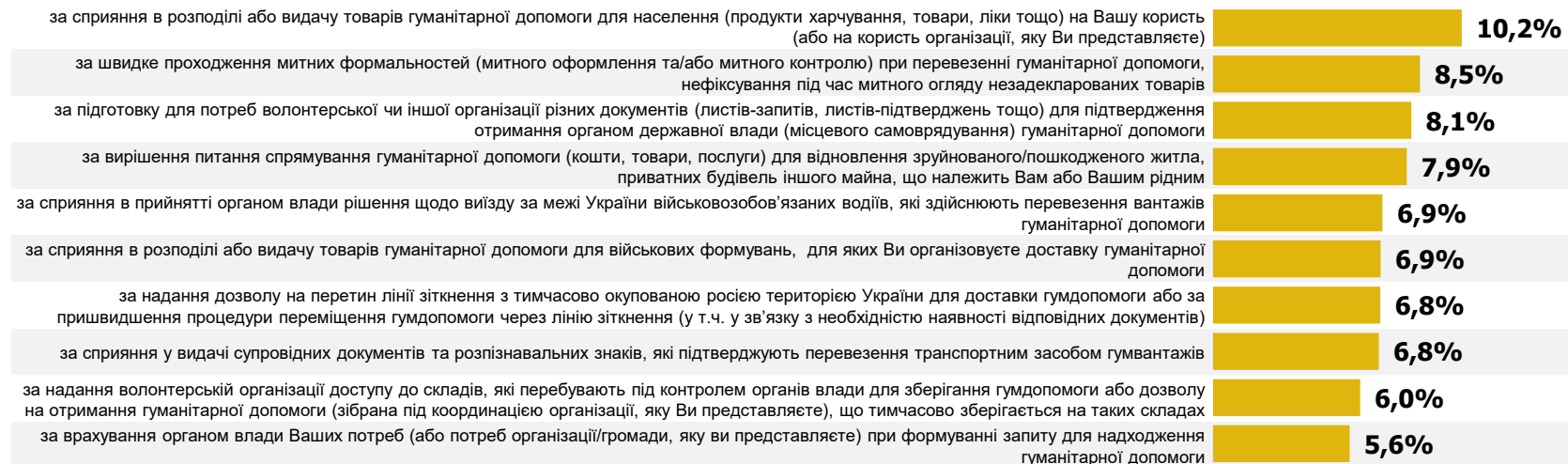
Корупційний досвід

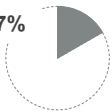
Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги:

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 442): «Чи доводилося Вам або членам Вашої родини після 24.02.2022 і дотепер зустрічатись (контактувати) з представниками органів державної влади чи місцевого самоврядування з питань отримання гуманітарної допомоги або вирішення питань організації її надання (у разі залученості до волонтерської діяльності) населенню, військовим формуванням, організаціям?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками органів державної влади чи місцевого самоврядування з питань отримання гуманітарної допомоги або вирішення питань організації її надання населенню, військовим формуванням, організаціям?»

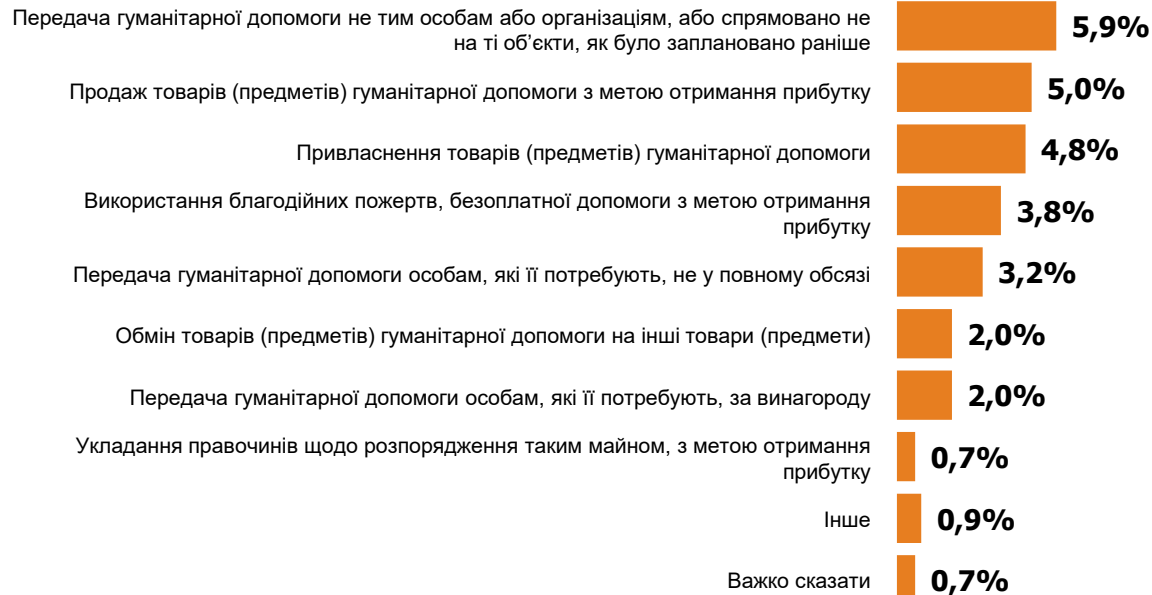
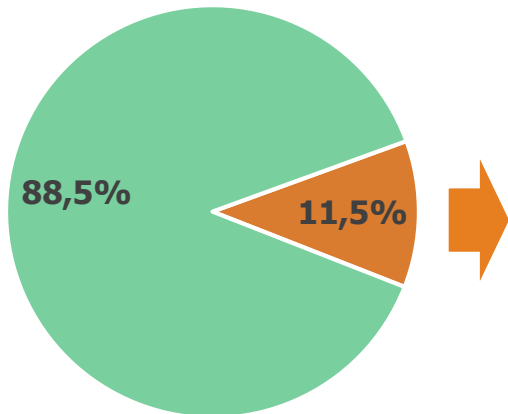

Гуманітарна допомога (2/2)

Нецільове використання гуманітарної допомоги

■ Стикалися ■ Не стикалися

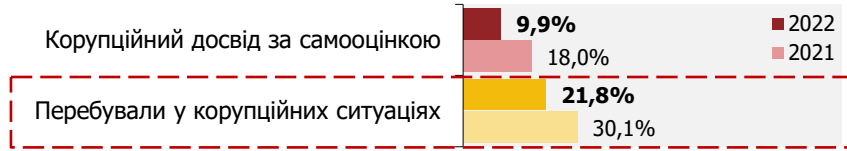
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 442): «Чи стикалися Ви після 24.02.2022 і дотепер з випадками нецільового використання гуманітарної допомоги (не за призначенням або з метою отримання прибутку) представниками органів державної влади чи місцевого самоврядування?»; «З якими саме випадками нецільового використання гуманітарної допомоги з боку представників органів державної влади чи місцевого самоврядування Ви стикалися?»

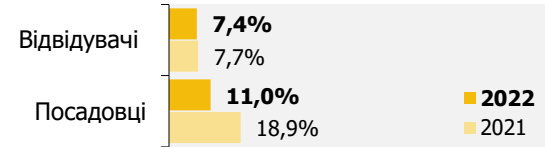
Надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

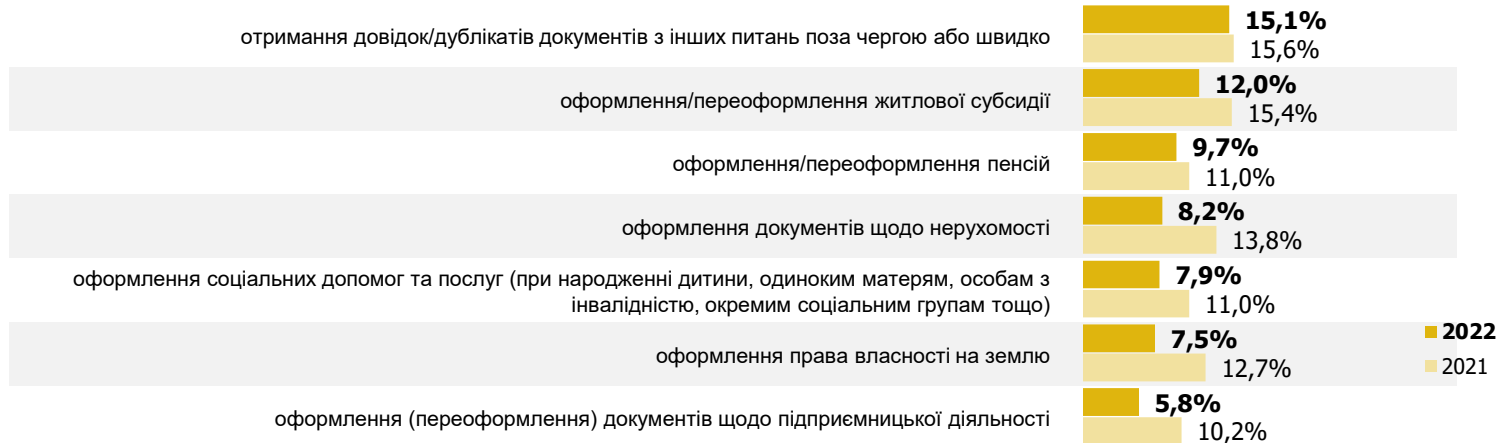
Корупційний досвід

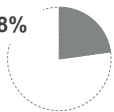
Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги:

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 226): «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за отриманням різних адміністративних послуг та документів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації під час звернення до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування?»

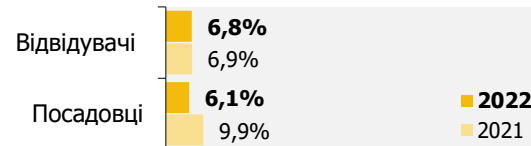
Діяльність центрів надання адміністративних послуг

Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 602): «Чи стикалися Ви з корупцією при зверненні до центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?» ; «Чи виникали у Вас або членів Вашої родини такі ситуації під час звернення до центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП)?»

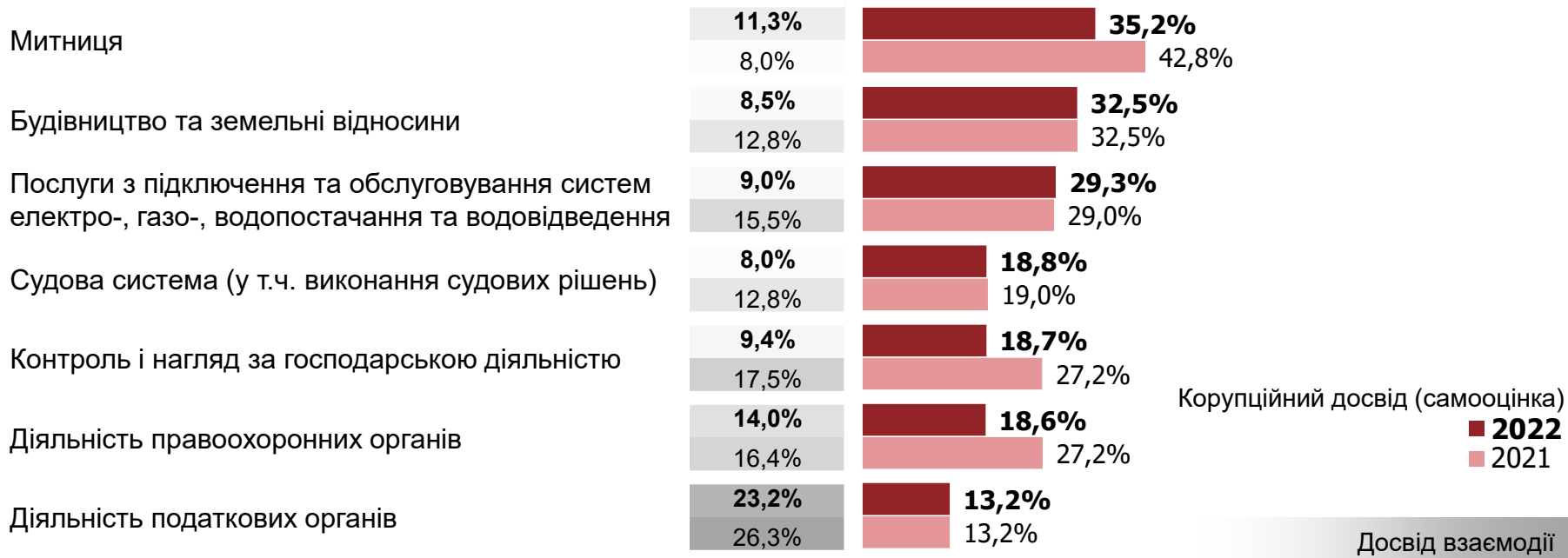

КОРУПЦІЙНИЙ ДОСВІД БІЗНЕСУ

Підприємства: досвід взаємодії зі сферами та корупційний досвід

Питання по кожній сфері:

(1) «Чи доводилося Вам (як керівнику/представнику підприємства)/Вашому підприємству протягом останніх 12 місяців звертатись до ... за послугами...?» / («... зустрічатись (контактувати) з представниками ... органів ... з питань діяльності Вашого підприємства?») (2) «Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства) з корупцією при зверненні до ... за послугами з (у).... протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?» («... при зустрічі (контакті) з представниками ... органів»)

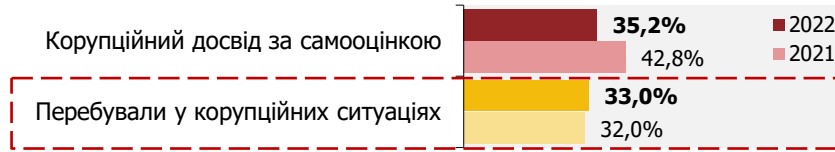
Підприємства: досвід взаємодії зі сферами та корупційний досвід

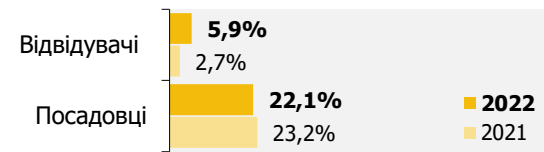
Від тих, хто стикався із сферою

Сфери діяльності	Корупційний досвід за самооцінкою	Ініціатори відвідувачі	Ініціатори посадовці	Стикалися із сферою
Митниця (митний контроль, оформлення митних документів для суб'єктів бізнесу)	35,2% (-7,6 в.п.)	5,9%	22,1%	↑11,3%
Будівництво та земельні відносини	32,5% (без змін)	7,3%	21,1%	↓8,5%
Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення, крім послуг, пов'язаних з поточними розрахунками	29,3% (+0,3 в.п.)	6,8%	16,1%	↓9,0%
Судова система (у т.ч. виконання судових рішень)	18,8% (-0,2 в.п.)	5,8%	7,6%	↓8,0%
Контроль і нагляд за підприємницькою діяльністю	18,7% (-8,6 в.п.)	3,6%	17,5%	↓9,4%
Діяльність правоохоронних органів із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування	18,6% (-8,5 в.п.)	3,0%	9,0%	14,0%
Діяльність податкових органів (нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів)	13,2% (без змін)	3,6%	7,3%	23,2%

Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

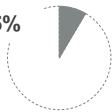

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 135): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками митних органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/ працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками митних органів?»

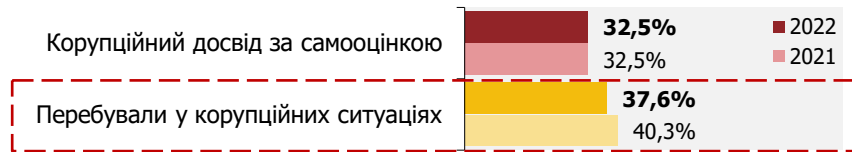

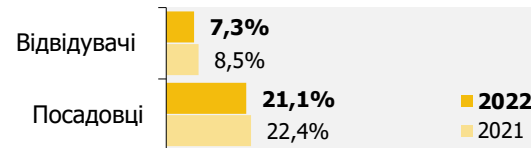
Будівництво та земельні відносини

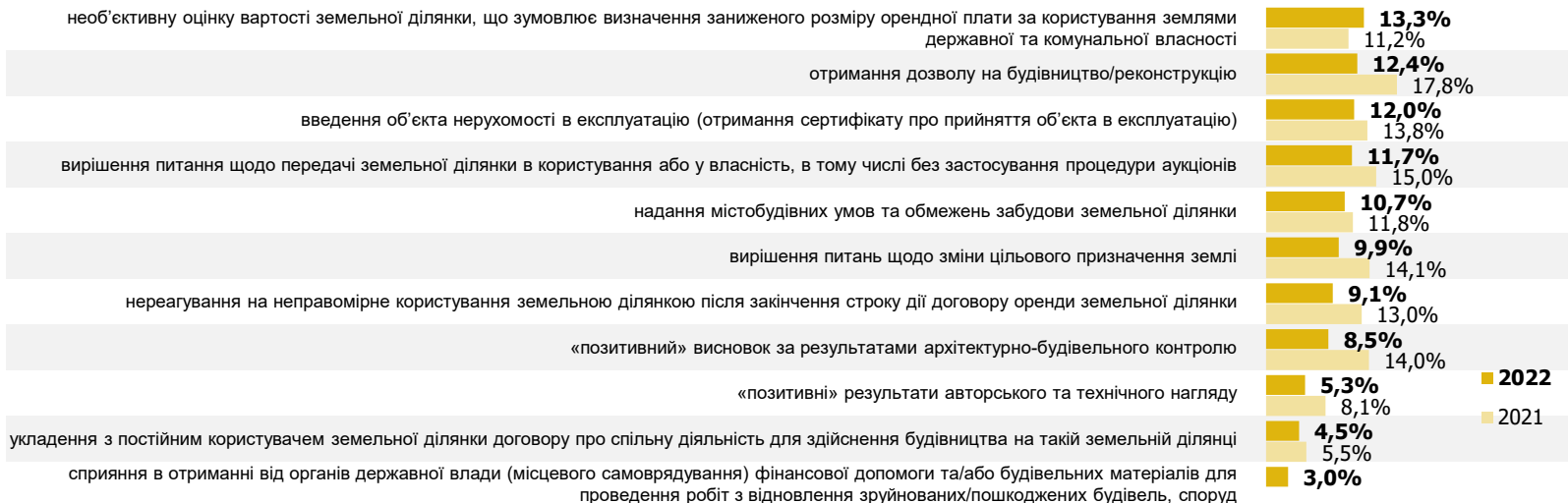
Корупційний досвід

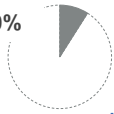
Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

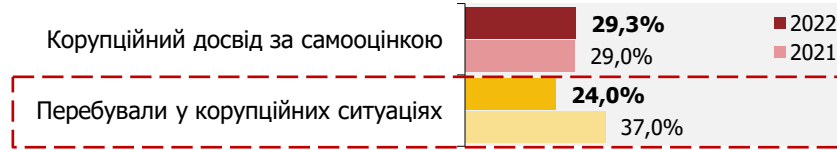
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 102): «Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства) з корупцією при зверненні за послугами у сфері будівництва та земельних відносин протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації під час звернення за послугами у сфері будівництва та земельних відносин?»

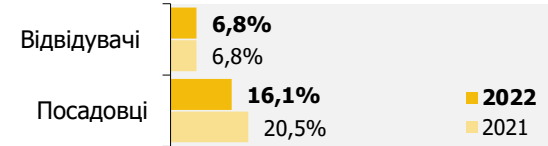
Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо- водопостачання та водовідведення

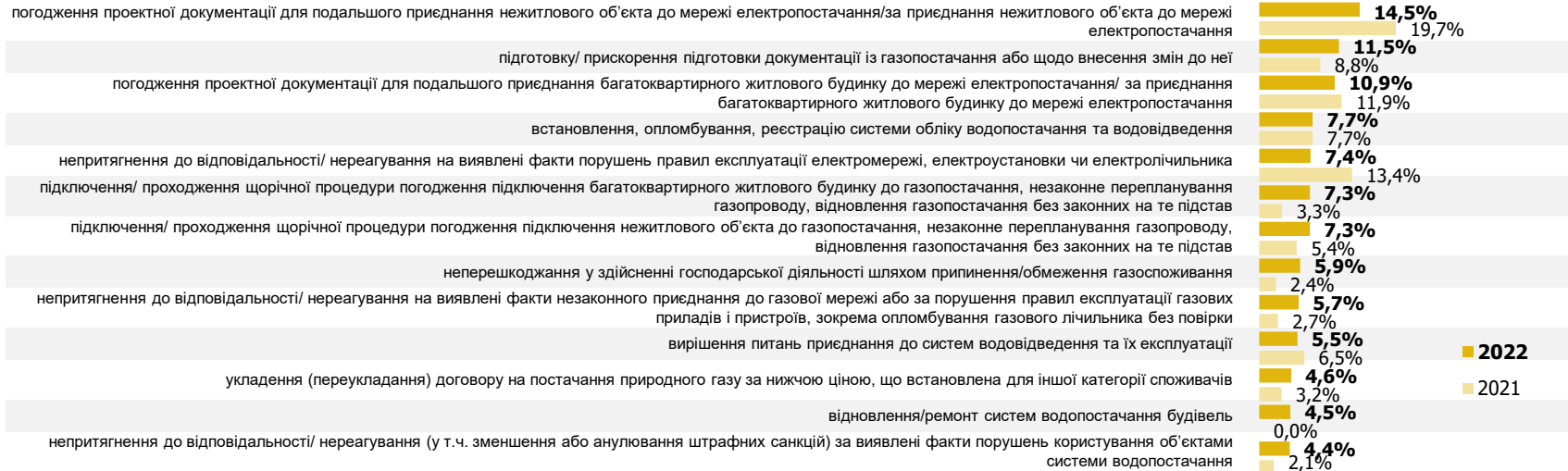
Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

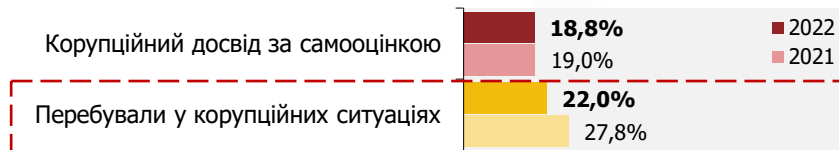
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 108): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства) з корупцією при зверненні до підприємств за послугами з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/ працівників підприємства (як його представників) такі ситуації під час звернення до таких підприємств?»

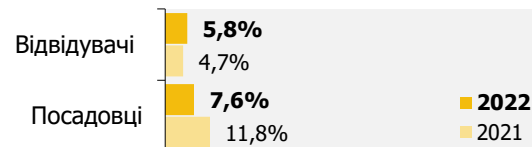
Судова система (у т.ч. виконання судових рішень)

Корупційний досвід

Ініціатори корупційних

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

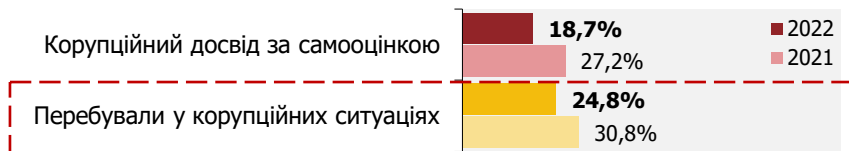
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 96): «Чи стикалися Ви (як керівник/представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками судових органів або органів виконання судових рішень протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/ працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками судових органів або органів виконання судових рішень?»

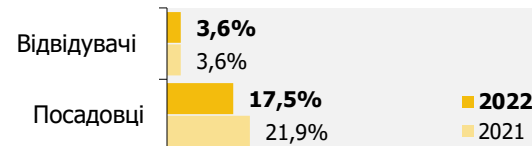
Контроль і нагляд за господарською діяльністю

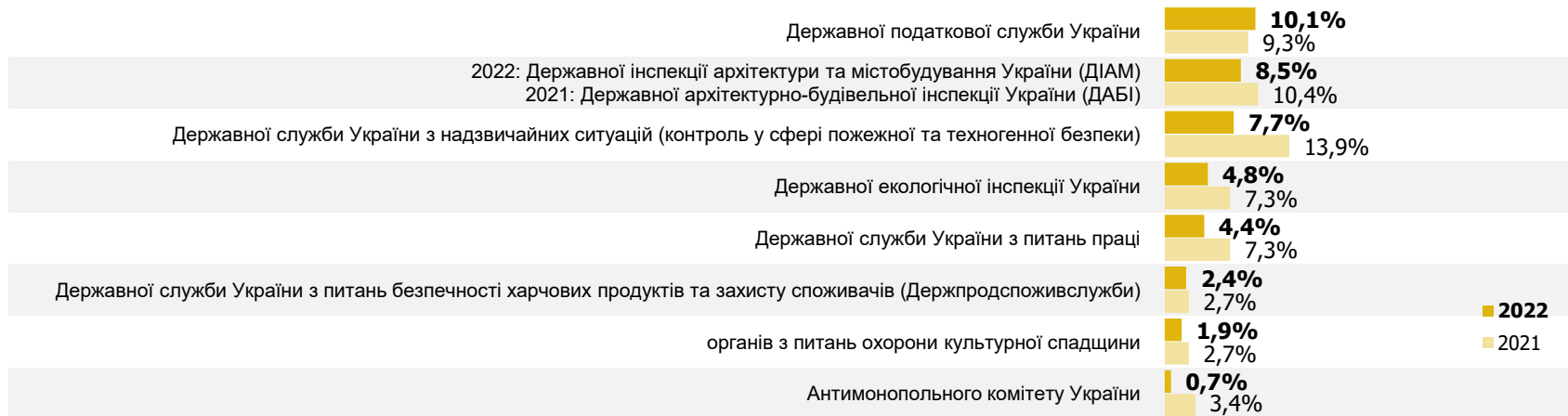
Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі (грошові кошти або подарунки) або надавали послуги представникам...

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 113): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками контролюючих органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/ працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками контролюючих органів?»

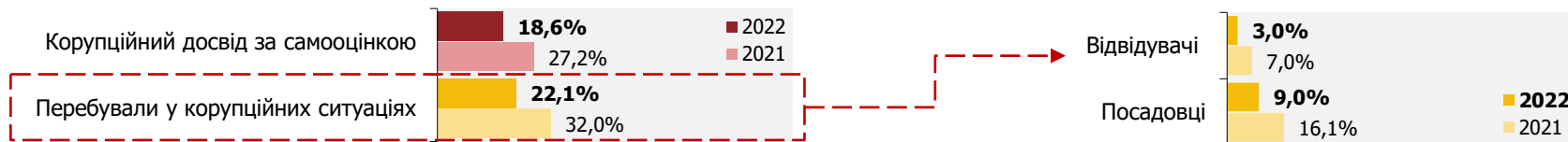

Діяльність правоохоронних органів

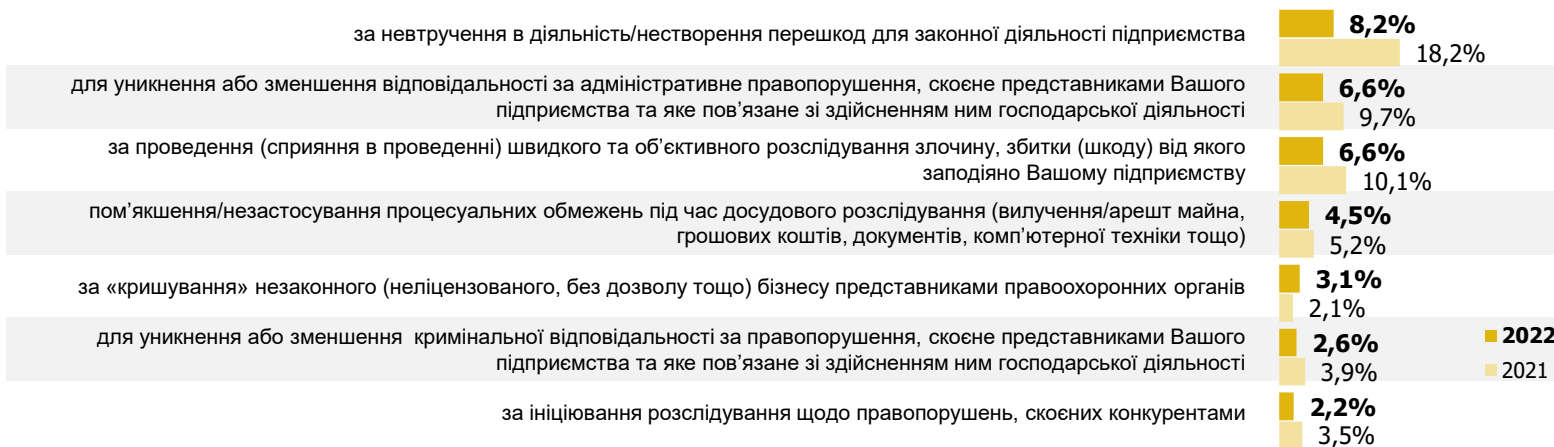

Корупційний досвід

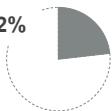
Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі правоохоронцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

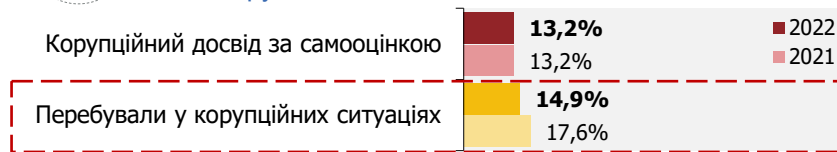
Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 169): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства) з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками правоохоронних органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками правоохоронних органів?»

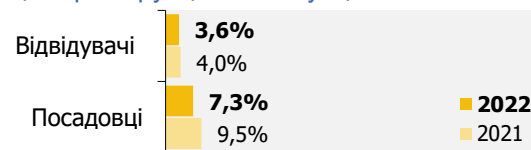
Діяльність податкових органів

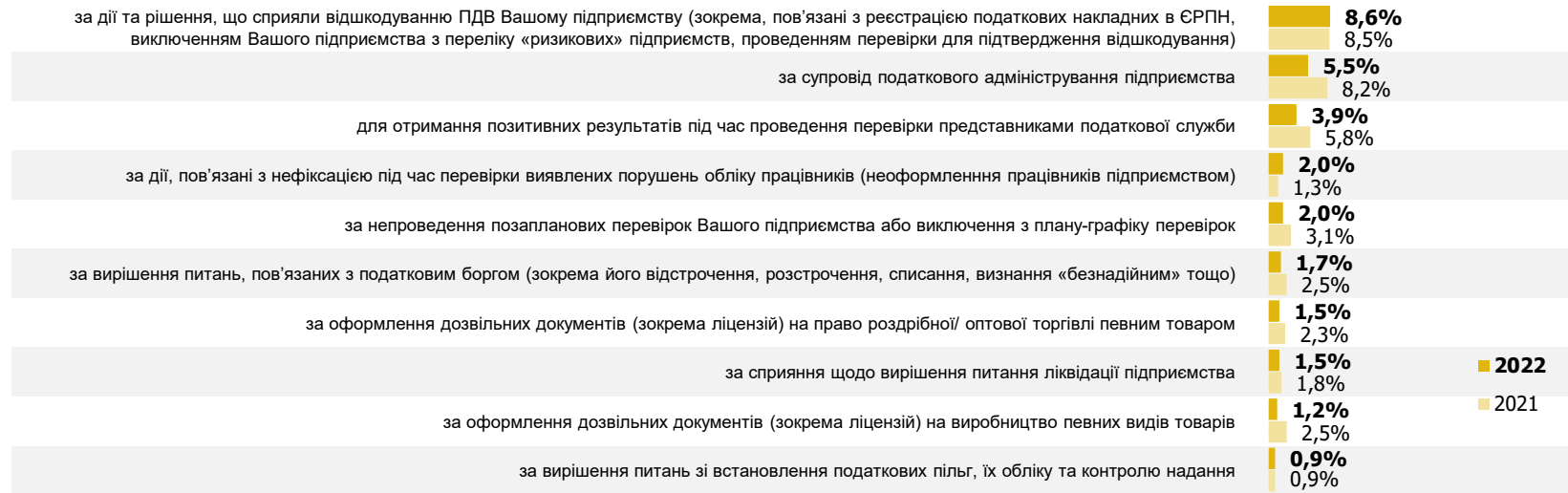
Корупційний досвід

Ініціатори корупційних ситуацій

Робили неофіційні платежі службовцю (грошові кошти або подарунки) або надавали йому послуги за...

Питання (для тих, хто стикався із сферою, N = 279): «Чи стикалися Ви (як керівник/ представник підприємства)/ Ваше підприємство з корупцією при зустрічі (контакті) з представниками податкових органів протягом останніх 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?»; «Чи виникали у Вас/ працівників підприємства (як його представників) такі ситуації при зустрічі (контакті) з представниками податкових органів?»

ІНТЕГРАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Визначено 5 індикаторів

1. Частина населення/бізнесу, яка **негативно ставиться** до корупційних проявів
2. Частина населення/бізнесу, яка мала **власний корупційний досвід**
3. Частина населення/бізнесу, яка **спроможна бути викривачем** корупції
4. Частина населення/бізнесу, яка **схвалює діяльність викривачів** корупції
5. Частина населення, яка **належно обізнана з гарантіями** правового захисту викривачів

Індикатори державної антикорупційної політики

Індикатори ефективності системи запобігання і протидії корупції

Індикатор 1. Частка населення/бізнесу, яка негативно ставиться до корупційних проявів

Метод «прожективних ситуацій»: яка частка респондентів відмовляється від корупційної моделі вирішення ситуації?

«Уявіть таку ситуацію. Ви звернулись до державної установи за довідкою, яка Вам терміново необхідна для вирішення особистої справи (для бізнесу – справи в інтересах підприємства). Вам повідомили, що термін її виготовлення — 30 днів, але Вам вона потрібна у найкоротший термін. Коли Ви вийшли з кабінету, то випадкова людина в коридорі Вам розповіла, що його сусід (знайомий) отримав таку довідку наступного дня, сплативши 1000 гривень керівнику відділу, який видає такі довідки. Якими, ймовірніше за все, були б Ваші дії в такій ситуації?»

Варіанти відповідей:

1. «Буду чекати 30 днів» ✓
2. «Сплатив би 1000 гривень, але не маю коштів для цього» ✗
3. «Шукав би знайомих чи близьких, як б допомогли пришвидшити отримання довідки» ✗
4. «Сплатив би 1000 гривень» ✗ ✗
5. «Написав би скаргу про корупцію в установі до органу вищого рівня» ✓
6. «Написав би заяву до правоохоронних органів» ✓
7. «Звернувся б до ЗМІ (надав журналістам ці факти)» ✓

Населення і Бізнес: зростання в 2022 році

Індикатор 2. Частка населення/бізнесу, яка мала власний корупційний досвід

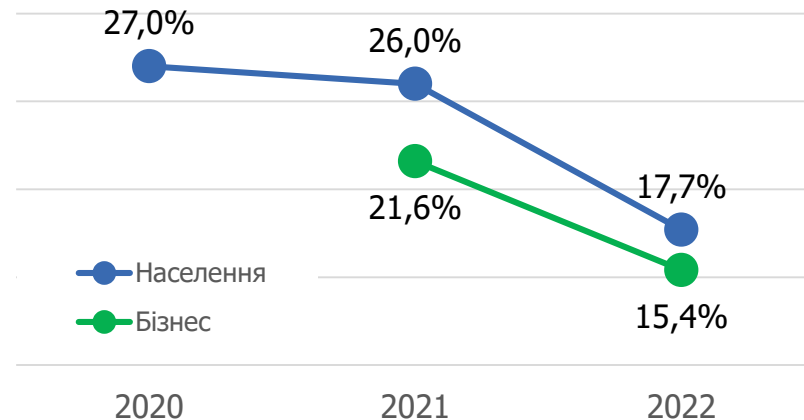

Пряме питання щодо самооцінки респондентами їх залученості до корупції:

Чи стикалися вони з корупцією (давали або від них вимагали хабар, використовували зв'язки тощо) за останні 12 місяців, особисто або членами родини (чи працівниками підприємства в його інтересах в опитуванні бізнесу)

Населення і Бізнес: суттєве зниження в 2022 році

Результати за цим показником відображають самосприйняття власного корупційного досвіду населенням/підприємцями, тобто носять суб'єктивний «повідомчий» характер і можуть відрізнятись від реальних оцінок їх залученості до корупції (якщо аналізувати певні ситуації на предмет наявності корупційної складової відповідно до законодавства)

Індикатор 3.1. Частка населення/бізнесу, яка спроможна бути викривачем корупції

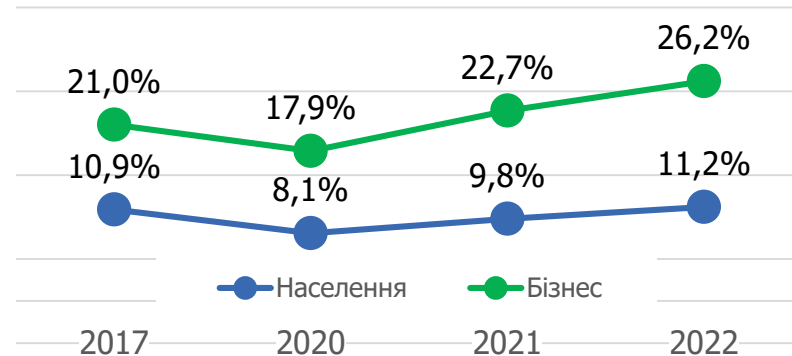
Метод «прожективних ситуацій»: яка частка респондентів обирає викривальну модель поведінки?

«Уявіть таку ситуацію. Ви звернулись до державної установи за довідкою, яка Вам терміново необхідна для вирішення особистої справи (для бізнесу – справи в інтересах підприємства). Вам повідомили, що термін її виготовлення — 30 днів, але Вам вона потрібна у найкоротший термін. Коли Ви вийшли з кабінету, то випадкова людина в коридорі Вам розповіла, що його сусід (знайомий) отримав таку довідку наступного дня, сплативши 1000 гривень керівнику відділу, який видає такі довідки. Якими, ймовірно за все, були б Ваші дії в такій ситуації?»

Варіанти відповідей:

1. «Буду чекати 30 днів» ❌
2. «Сплатив би 1000 гривень, але не маю коштів для цього» ❌
3. «Шукав би знайомих чи близьких, як б допомогли пришвидшити отримання довідки» ❌
4. «Сплатив би 1000 гривень» ❌
5. «Написав би скаргу про корупцію в установі до органу вищого рівня» ✔️
6. «Написав би заяву до правоохоронних органів» ✔️
7. «Звернувся б до ЗМІ (надав журналістам ці факти)» ✔️

Населення: зростання у 2022 році Бізнес: відсутність динаміки

Індикатор 3.2. Частка тих, хто повідомив про корупційну ситуацію органам влади

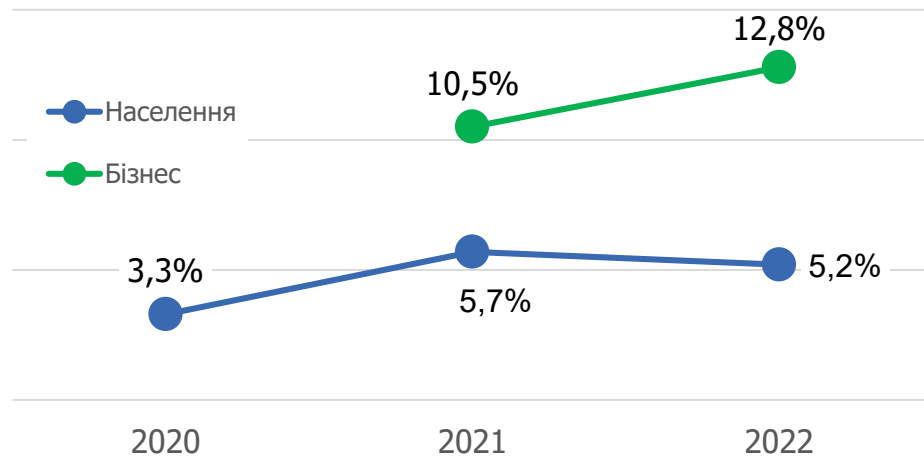
Пряме питання:

(1)* Чи стикалися Ви з корупцією останні 12 місяців – тобто Ви давали або від Вас вимагали хабаря, використовували зв'язки тощо?

Якщо відповідь «так»: (2) Чи подавали Ви скаргу до органів влади або до правоохоронних органів у зв'язку з випадком корупції?

Населення: відсутність динаміки у 2022 році

Бізнес: тенденція до зростання

*для бізнесу – в інтересах підприємства, у якому Ви працюєте

Індикатор 4. Частка населення/бізнесу, яка схвалює діяльність викривачів корупції

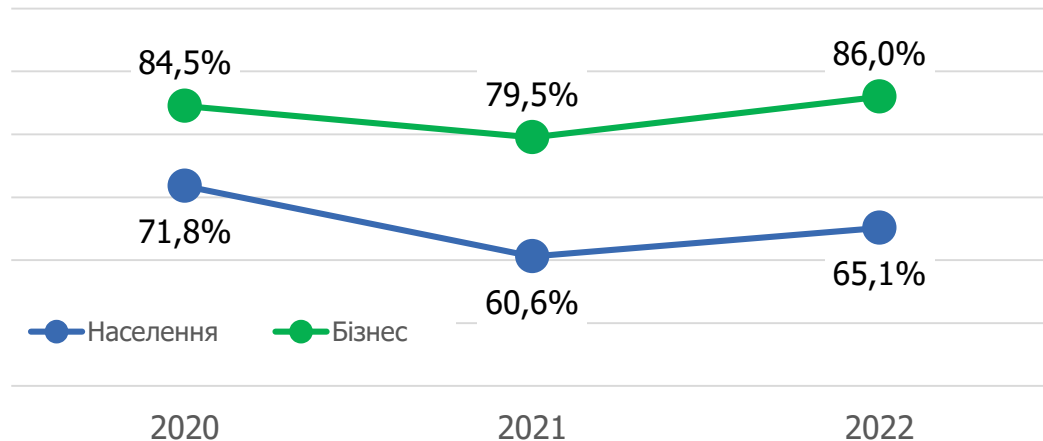
Пряме питання:

Яке Ваше ставлення до людей, які подають скарги (повідомлення) до органів влади або до правоохоронних органів у зв'язку з випадком корупції?

Варіанти відповідей:

1. Повністю схвалюю ✓
2. Скоріше схвалюю ✓
3. Нейтральне
4. Скоріше засуджую
5. Повністю засуджую
6. Важко сказати/Відмова

Населення і бізнес: зростання у 2022 році

Індикатор 5. Частка населення, яка належно обізнана з гарантіями правового захисту викривачів

Пряме питання:

Чи мають громадяни, які подають повідомлення про випадки корупції до компетентних органів, такі права?	Так	Ні	Важно сказати
1. на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом його прав	✓		
2. на оплачувану відпустку протягом терміну розгляду повідомлення про випадок корупції, але не більше ніж 30 днів		✓	
3. на грошову винагороду у визначених законом випадках	✓		
4. на отримання інформації від правоохоронних органів про результати досудового розслідування стосовно всіх злочинів, вчинених тією самою особою, стосовно якої було повідомлено про корупцію		✓	
5. негайного поновлення на попередній роботі (посаді), якщо такі особи були звільнені з роботи у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень	✓		
6. на здійснення з моменту повідомлення про корупцію правоохоронними органами заходів щодо забезпечення охорони житла, незалежно від наявності загроз життю і здоров'ю такої особи		✓	
7. на відшкодування витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача	✓		
8. на переведення за власним бажанням на іншу рівнозначну посаду (роботу) в установі (закладі), в якій він працює		✓	

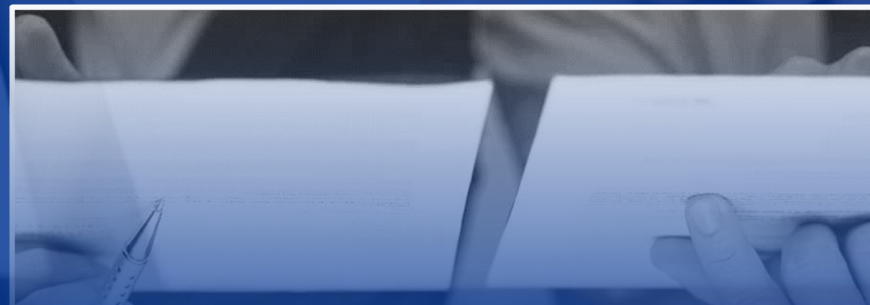
Індикатор 5 = частка респондентів, які дали правильну відповідь хоча б на **5 пунктів** (більше половини).

2021: **13,4%**

2022: **8,4%**

ВИСНОВКИ

- ✓ Корупція продовжує посідати **3-тє місце** серед основних проблем для України (після високої вартості життя та воєнних дій) в опитуванні *населення* і **2-е місце** на думку представників *бізнесу*
- ✓ Більша частка респондентів (**81,1% населення та 69,2% бізнесу**) вважає, що корупція дещо або дуже **поширена** в Україні. Ці показники значуще **зменшилися** для обох аудиторій
- ✓ 29,2% *населення* вважають, що рівень корупції зріс за останній рік. Це суттєво менше, ніж у 2021 році (41,8%), утім удвічі більше, ніж частка тих, хто вважає, що рівень корупції зменшився (**15,5%**; у 2021 році – 5,5%). Для *бізнесу*, навпаки, частка респондентів, яка вважає, що **рівень корупції зменшився**, майже втричі переважає частку тих, хто каже про зростання корупції (**45,7%** проти 16%)

- ✓ За подолання корупції, на думку респондентів, **відповідальні** центральні органи влади та НАБУ – ця думка не змінилася порівняно з минулим роком. Щодо оцінок **ефективності антикорупційної діяльності**, то вони суттєво і статистично значуще **зросли** для всіх органів влади як серед населення, так і серед бізнесу
- ✓ З точки зору *населення*, найбільше шансів стикнутися з корупцією мають ті, хто контактує з **правоохоронними органами**, отримує послуги з підключення **електро-, газо- і водопостачання** та звертається до **сервісних центрів МВС**. З точки зору *бізнесу*, першість у рейтингу найбільш корумпованих сфер, як і у 2021 році, утримують сфери **митного контролю, будівництва та земельних відносин**, а також **постачання електрики, газу і води**
- ✓ За останні 12 місяців **ініціаторами корупційних відносин** були 11,9% населення України та 3,0% представників бізнесу. Водночас 17,1% населення та 7,9% бізнесу були залучені до корупційних відносин у зв'язку з **вимогою** з боку представників органів влади або організацій та установ у відповідних сферах

- ✓ Спостерігається поступове **зростання** частки населення, яка **негативно ставиться до корупційних проявів**: у 2021 році вона досягла майже половини (49,4%), а у 2022 році суттєво **перевищила половину населення** і становить **57,4%**.
Частка антикорупційно налаштованого **бізнесу** продовжує бути більшою за відповідну частку **населення** і також зросла у 2022 році до **60,3%**
- ✓ Частки населення і бізнесу, які мали **власний корупційний досвід** (за самооцінкою респондентів їхньої залученості до корупції), **знизились** у 2022 році: з 26% до **17,7%** і з 21,6% до **15,4%** відповідно
- ✓ Частка громадян, **готових повідомляти** про факти корупційних проявів, зменшилася у 2020 році, проте зросла у 2021 році до 9,8% серед населення і до 22,7% серед бізнесу і продовжує **зростати** у 2022 році: до **11,2%** і **26,2%** відповідно

- ✓ Частка опитаних, які **заявили про факти корупції** стосовно них компетентним органам, зросла із 3,3% у 2020 році до **5,2%** у 2022 році) серед *населення*, хоча це все ще дуже низький показник; серед бізнесу він майже удвічі вищий – **12,8%**.
Показники 2021 і 2022 років статистично значущо не відрізняються, тобто можна говорити про відсутність тенденції помітного збільшення частки респондентів, які повідомляють про корупцію
- ✓ Частки осіб, які **схвалюють діяльність викривачів**, знизилась у 2021 році, проте **зросли** у 2022 році: абсолютні більшості як населення (**65,1%**), так і бізнесу (**86,0%**) схвалюють їхню діяльність
- ✓ Лише 13,4% населення можна було вважати належно **обізнаними** з гарантіями правового захисту викривачів у 2021 році, цей показник **знизився** до **8,4%** у 2022 році

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

EUACI EUROPEAN UNION
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE

Програма фінансується **Європейським Союзом** та співфінансується і впроваджується Міністерством закордонних справ Данії

**MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK**

Ця презентація була підготовлена Info Sapiens за фінансової підтримки Антикорупційної Ініціативи Європейського Союзу в Україні (EUACI).

EUACI фінансується ЄС і співфінансується та впроваджується Міністерством закордонних справ Данії. Погляди, висновки та рекомендації, представлені в публікації, належать авторам і можуть не збігатися з офіційною позицією Європейського Союзу або EUACI